

Verkenning Social Return on Investment (SROI) Analyse

Januari 2023
Ondersteuningsprogramma bij de Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET)

ALZHEMER
CENTRUM LIMBURG

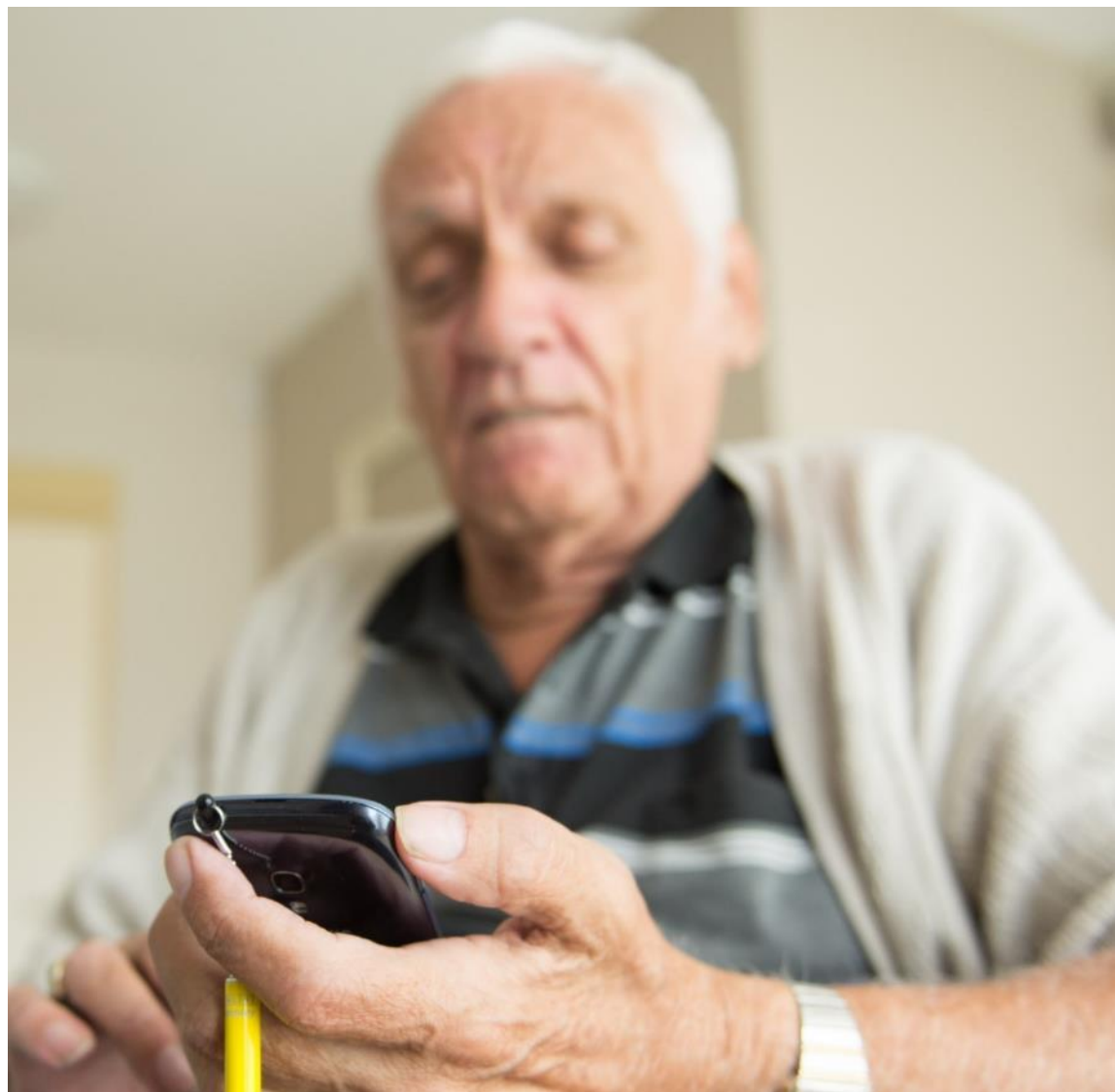
ilionx

Landelijke opschaling van
Partner in Balans
2022-2026

VitaValley

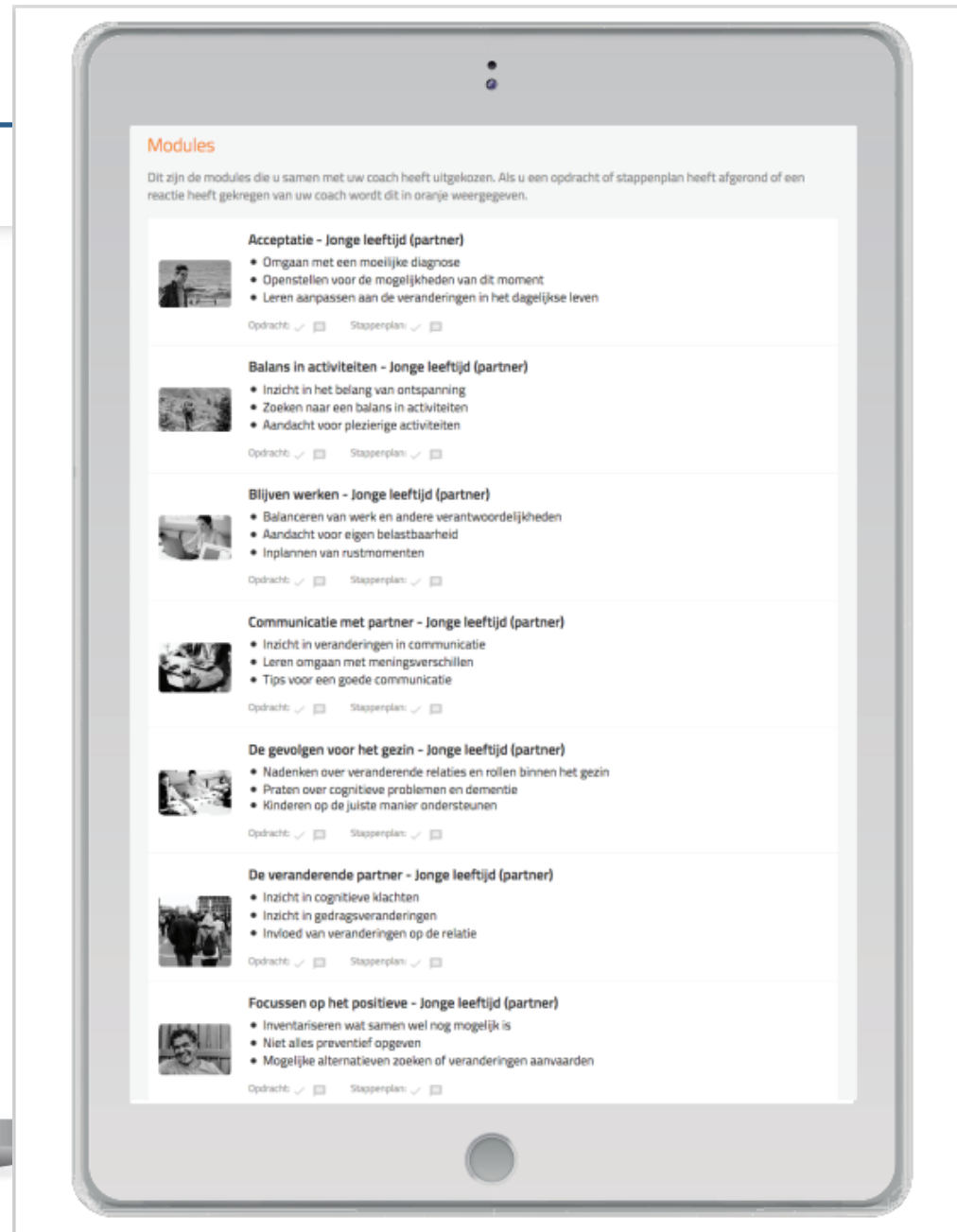
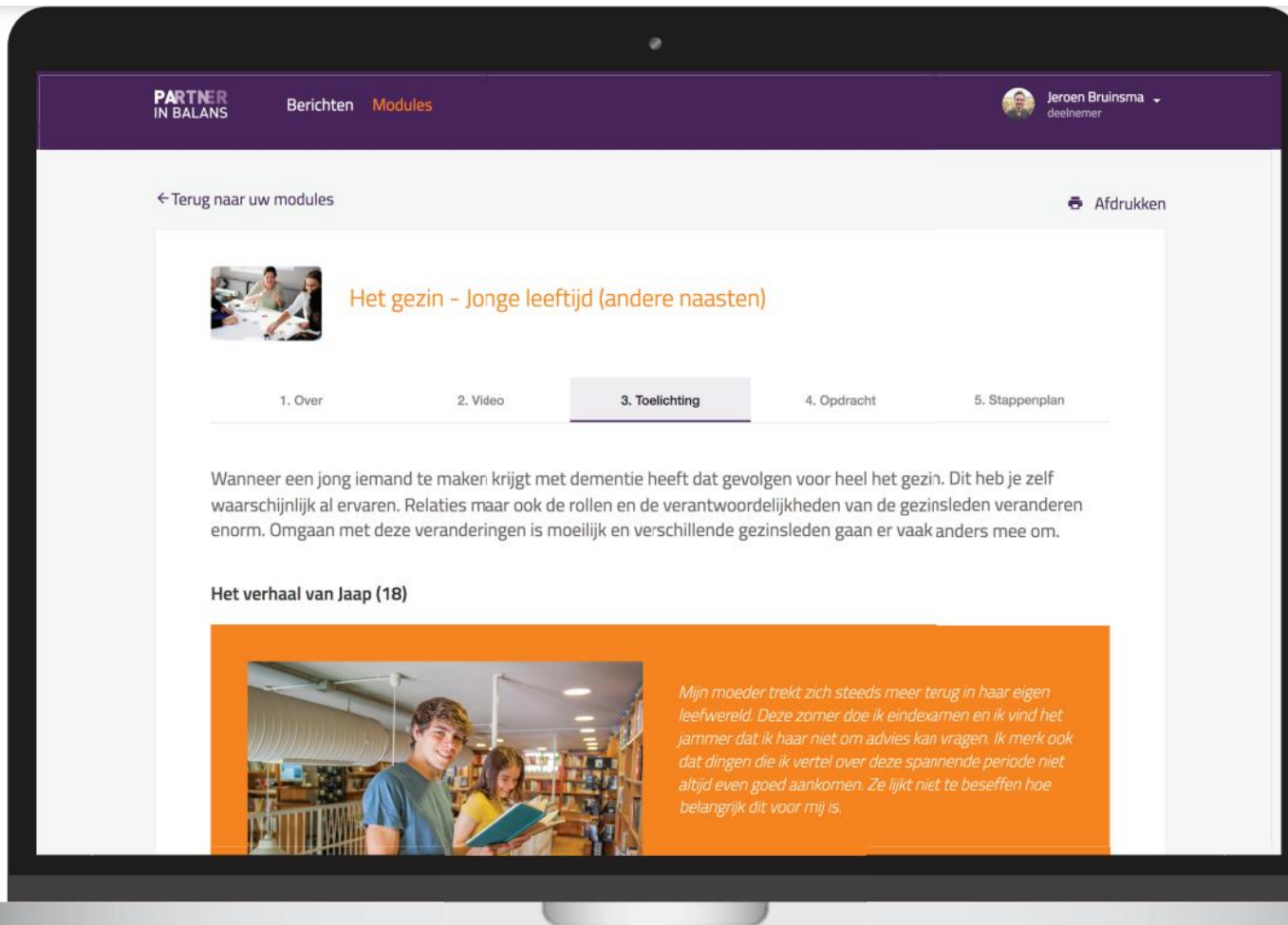
Scope van deze SROI verkenning

Partner in Balans (PiB) is een online programma gericht op naasten van mensen met dementie of de ziekte van Parkinson. PiB is gericht op het behouden van een gezonde balans in het dagelijks leven. Het is een door Vilans erkende interventie voor de langdurende ouderenzorg.

De ondersteuning door PiB is gericht op zelfmanagement en bestaat uit een combinatie van een e-learning platform en een persoonlijke coach (psycholoog/casemanager). Hoewel de ondersteuning per persoon kan verschillen, bestaat het gemiddeld uit 4 modules en duurt het doorlopen hiervan meestal 8-12 weken.

Het SET-project is geïnitieerd door Hulp bij Dementie, ilionx VGZ, CZ en Universiteit Maastricht/Alzheimer Centrum Limburg en vormt de basis voor deze SROI verkenning.

Online modules met coach

SROI = Gespreksmodel!

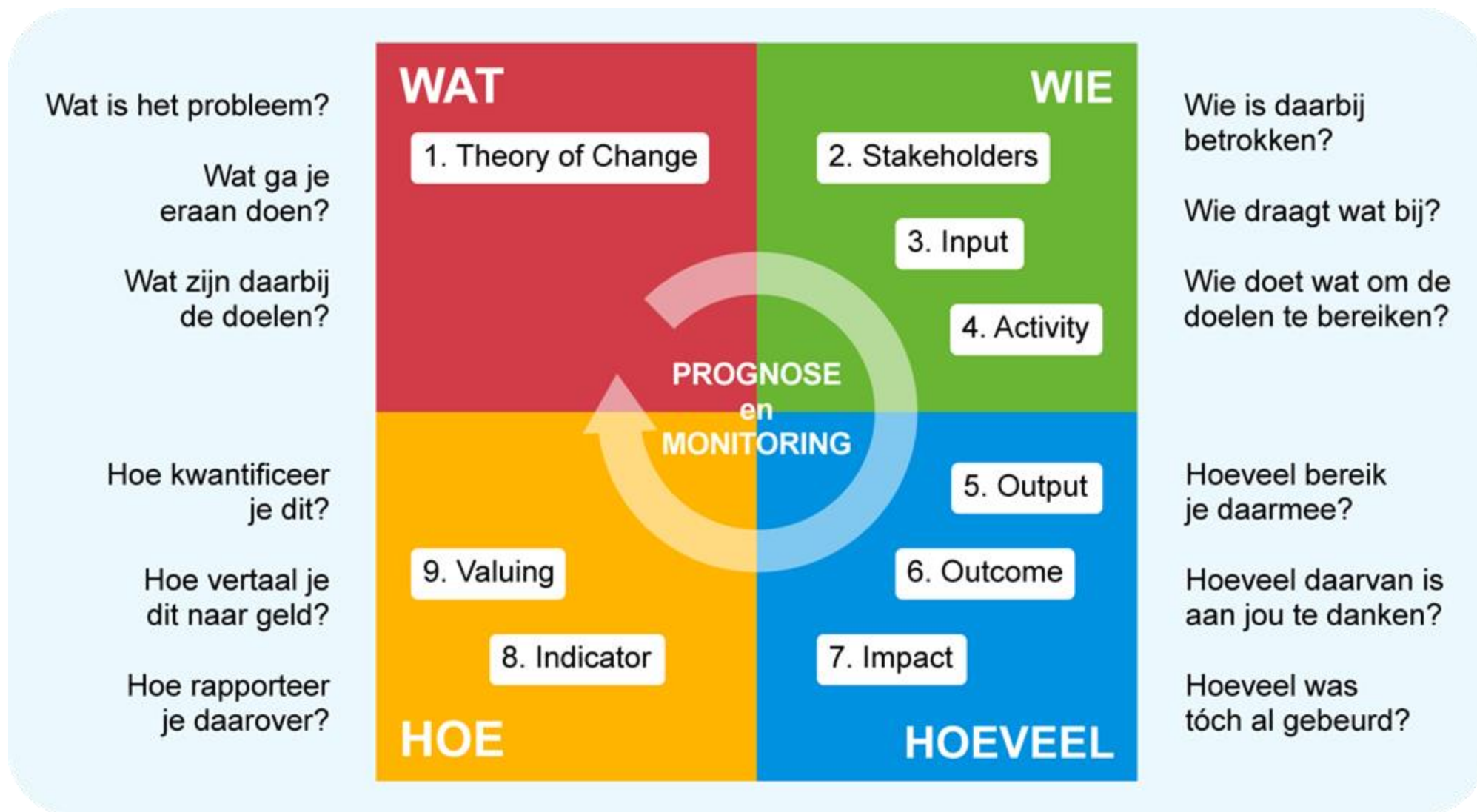
Bij de inzet van e-health komen vele vragen op:

- Wat is eigenlijk de maatschappelijke impact van deze e-health toepassing?
- Wat zijn de maatschappelijke kosten en baten op lange termijn?
- Bij wie vallen deze kosten en baten eigenlijk?
- Hoe komen we tot passende bekostiging?

Eén van de doelen van de Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET) is *'het organiseren van een duurzame wijze van bekostiging en borging daarvan in inkoop- en contractafspraken'*. De Social Return on Investment (SROI) analyse biedt hiervoor een geschikt gespreksmodel

SROI methodiek

Theory of Change

Wat is het probleem?

Ruim de helft (52%) van de mantelzorgers van mensen met dementie is zwaar belast. Als de mantelzorger de ondersteuning niet meer aankan, wordt een zwaarder beroep op de zorg gedaan of is opname in een verzorgings- of verpleeghuis nodig.

Wat is de omvang en urgentie?

- In 2020 hadden 250.000 mensen dementie in Nederland, waarvan 235.000 ouder dan 65 jaar. Van de groep 65+ woont 68% thuis.
- De zorguitgaven per persoon thuiswonend bedragen € 24.900 (Zvw + Wlz). De totale kosten zijn € 4,2 miljard.* De gemiddelde uitgaven voor WMO voorzieningen door 75+'ers zijn € 2.800 per jaar.
- Door de toename van het aantal mensen met dementie neemt de druk op de toegankelijkheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg verder toe.

Wat gaan we daar aan doen?

Ondersteunen van mantelzorgers via Partner in Balans gericht op versterken zelfmanagement en veerkracht. De methodiek is wetenschappelijk onderbouwd en vertaalbaar naar meerdere ziektebeelden.

Wat is de tijdshorizon waarop we kijken?

Periode 2022-2026 (5 jaar)

Wat zijn daarbij de doelen?

- Vergroten kwaliteit van leven mantelzorgers en mensen met dementie
- Vergroten veerkracht en voorkomen overbelasting mantelzorgers
- Partner in Balans landelijk beschikbaar stellen

Opschalingsscenario

- 2022: 400 mantelzorgers
- 2023: 1.000 mantelzorgers
- 2024: 5.000 mantelzorgers
- 2025: 10.000 mantelzorgers
- 2026: 17.000 mantelzorgers

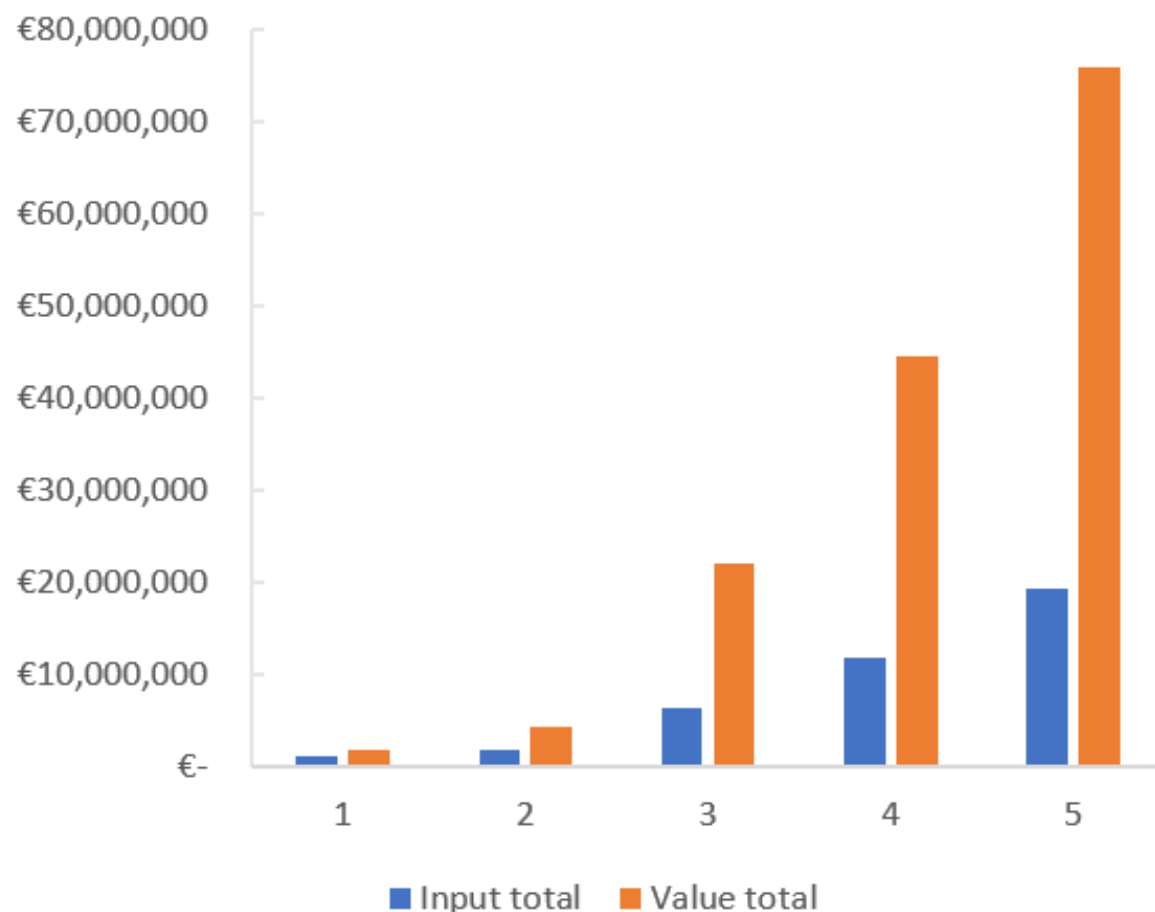
Partner in Balans is nu vooral actief in de regio Limburg. De ambitie is om deze aanpak de komende 5 jaar landelijk op te schalen.

In dit opschalingsscenario gaan we ervan uit dat we over 5 jaar ~10% van mantelzorgers van thuiswonende mensen met dementie bereiken.

Afwegingen en uitgangspunten

1. We gaan uit van een opschalingsscenario waarbij het aantal mantelzorgers per coach toeneemt naar 20 deelnemers per coach.
2. We rekenen met referentieprijzen en -waarden van het Zorginstituut Nederland uit 2016. Hierbij is een indexatie toegepast (zie bijlage) .
3. Het effect van PiB op mensen met dementie is niet gekwantificeerd in deze SROI Verkenning. De verwachting is dat ook zij positieve opbrengsten ervaren door de inzet van PiB.
4. Mogelijke positieve effecten op de WMO kosten zijn nu niet meegenomen in de berekening.
5. Er is gebruik gemaakt van onderzoek van het MUMC, zoals het promotieonderzoek van Lizzy Boots en latere publicaties van Boots, Bruinsma e.a. waaruit de effectiviteit van PiB blijkt.
6. De cijfers over zorggebruik van mensen met dementie zijn afkomstig uit de 'Factsheet dementie' van Vektis gepubliceerd januari 2021.
7. Deze SROI Verkenning is gebaseerd op conservatieve aannames. De effecten zijn voor 25% toegerekend aan de interventie PiB.

Input vs. Value per year

Titel: *Partner in Balans*

Type SROI: Prospectieve verkenning

Periode: 2022-2026

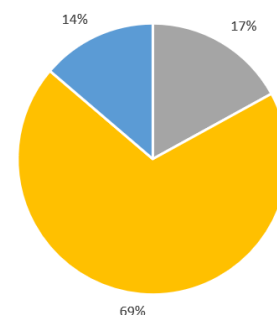
Belanghebbenden: Cliënten, mantelzorger, zorgaanbieder, zorgverzekeraar, zorgkantoor, gemeente en Partner in Balans

Initiators SROI: Hulp bij Dementie, ilionx, VGZ, CZ en Universiteit Maastricht, Alzheimer Centrum Limburg

Input voor SROI: projectervaringen, onderzoek Universiteit Maastricht, factsheet dementie Vektis, workshops 22/07/2022 en 10/10/2022, achtergrondinformatie

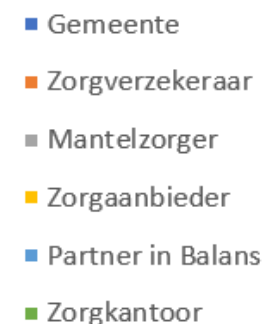
Begeleiding: VitaValley in het kader van SET-un

SROI Ratio 3,6

Input

Totaal: € 41 mln

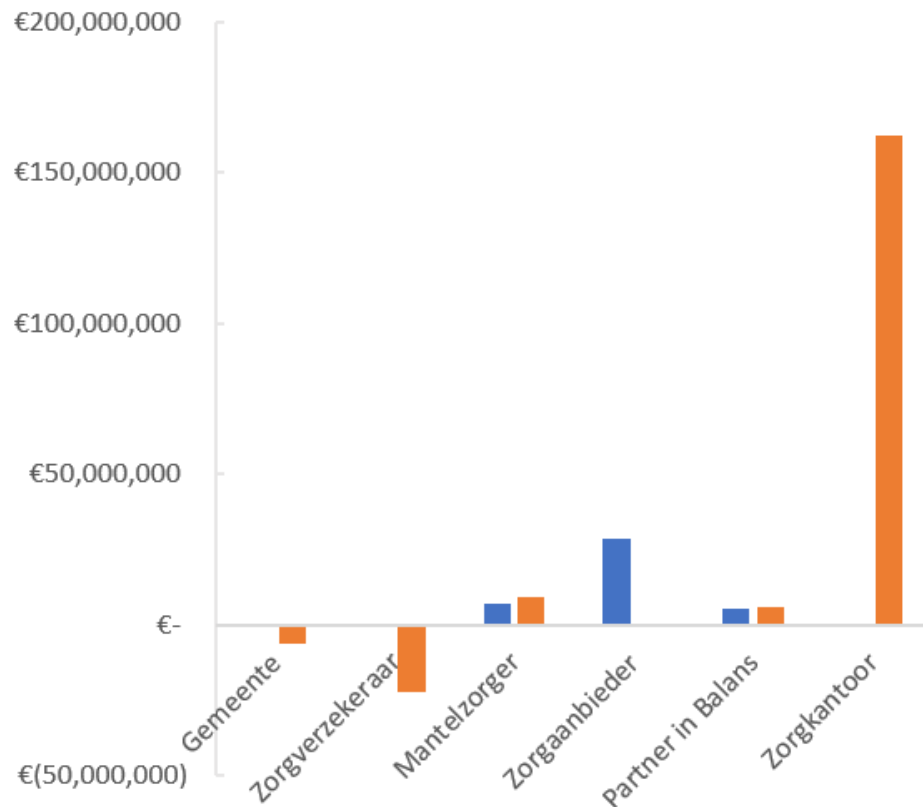
Value

Totaal: €569 mln

Value drivers en ratio per belanghebbende

Belanghebbende	Value drivers	Resultaat
Zorgkantoor	Langer thuis wonen	+++
Mantelzorger	Meer kwaliteit van leven	++

Input vs. Value
per stakeholder

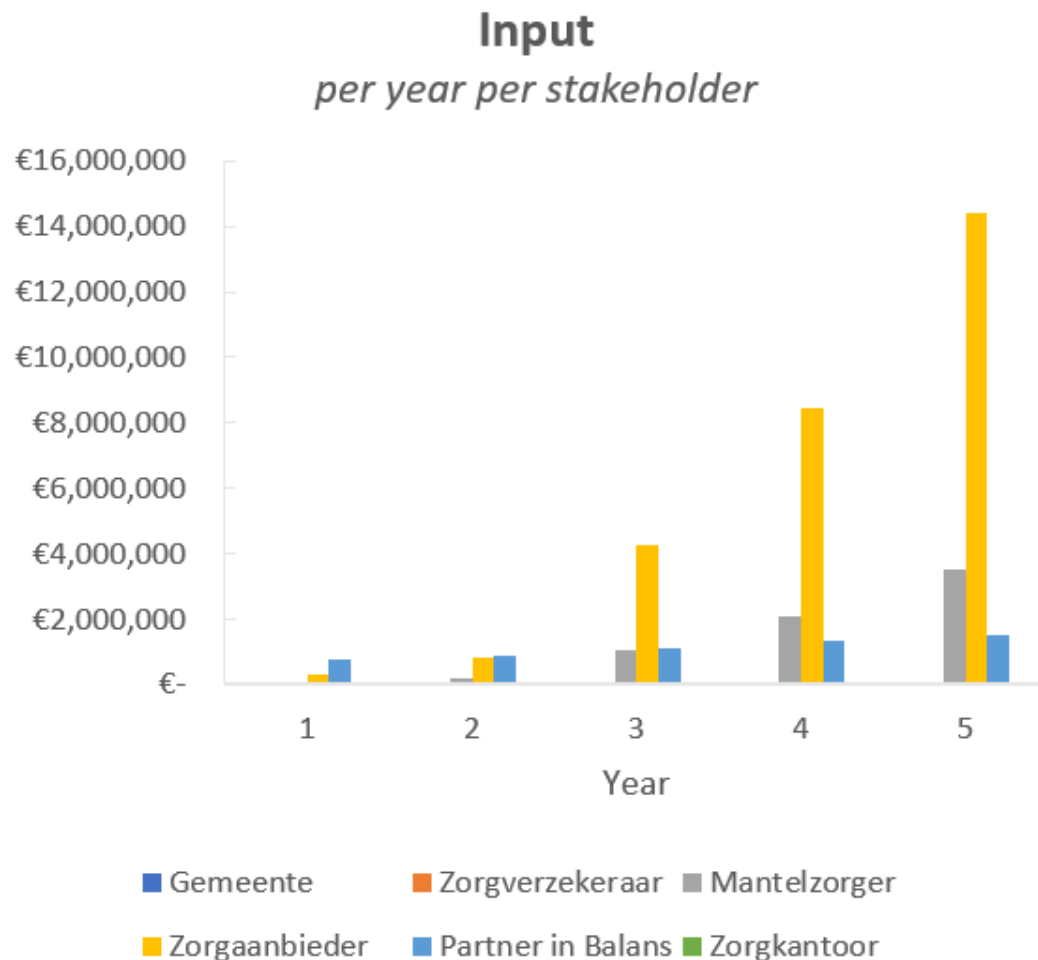

Hoe duurzaam bekostigen?

Deze SROI verkenning laat een positieve SROI ratio van **3,6** zien. De grootste **opbrengst ligt bij het zorgkantoor** doordat mensen met dementie langer thuis blijven wonen. Dit draagt bij aan de kostenbeheersing vanuit de Wlz en verlicht de druk op de wachtlijsten. Dit zorgt tegelijkertijd voor het langer continueren van de de wijkverpleging en ondersteuning vanuit de WMO. Hierdoor is het resultaat voor **zorgverzekeraars en gemeenten** negatief. Voor de mantelzorger is een positief effect zichtbaar op de kwaliteit van leven.

De **grootste investering** ligt bij de **zorgaanbieder**. De opbrengsten voor de zorgaanbieder zijn kwalitatief benoemd, maar **leidden niet direct tot tijd- of kostenbesparingen**. Hoewel landelijk beleid gericht is op langer thuis wonen en het ondersteunen van mantelzorgers, loopt de opschaling van Partner in Balans vast op de verschillende belangen van betrokken stakeholders. Er is sprake van een 'wrong pocket' probleem, waarbij geïnvesteerd moet worden door de zorgaanbieder en de opbrengsten met name bij het zorgkantoor liggen. Daarnaast is betrokkenheid van zorgverzekeraar en gemeenten niet vanzelfsprekend vanwege het negatieve resultaat. Indien hierover geen afspraken worden gemaakt tussen zorgaanbieder, zorgverzekeraar, zorgkantoor en gemeente is de inzet van Partner in Balans niet geborgd en zullen de maatschappelijke opbrengsten niet worden gerealiseerd.

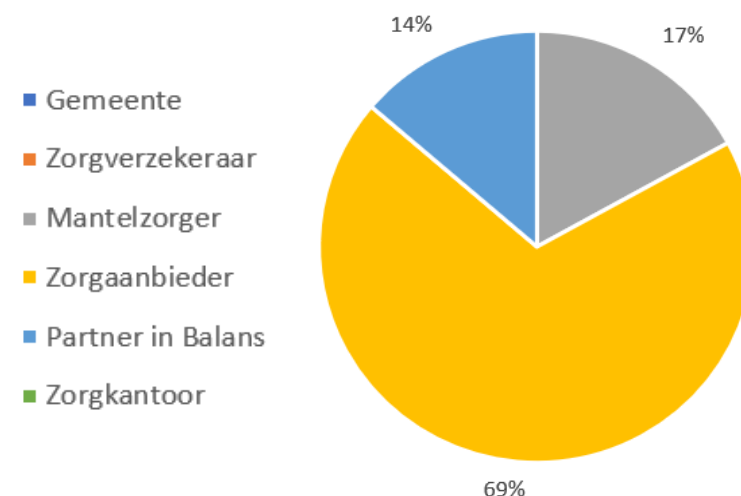
Stakeholder	Input & Activity	Output & Outcome	Impact Deadweight & attributie	Indicators & waarden
Impactmatrix op basis van workshops 22 juli en 20 oktober 2022				
Cliënt – mensen met dementie	Geen	Kwaliteit van leven Langer thuis wonen	Nvt	Kwalitatieve waarde – niet meegenomen in berekening
Mantelzorger	Intake met coach 1,5 uur Zelf aan de slag met modules + per module 1-2x contact met coach	Meer inzicht, begrip en handelingsperspectief Afname (ervaren) belasting Verhoogde volhoudtijd Toename kwaliteit van leven Participatie in (vrijwilligers)werk	Middel (25%)	QALY
Zorgaanbieder Hulp bij dementie	Aanschaf licenties Opleiding en inzet coaches	Betere en efficiëntere ondersteuning verlenen aan mantelzorgers Beter planbare ondersteuning Werkplezier medewerkers	Middel (25%)	Kwalitatieve waarde – niet meegenomen in berekening
Zorgverzekeraar (zvw)	Afspraken over inzet PIB	Afname zorgkosten mantelzorger Minder zorggebruik 1 ^e lijnszorg door cliënt en minder escalatiezorg: SEH, ziekenhuisopname, ELV Continueren wijkverpleging door langer thuis wonen	Middel (25%)	Gem. zorgkosten 1 ^e lijnszorg Gem. kosten wijkverpleging per maand
Zorgkantoor (wlz)	Geen	Besparing zorgkosten door langer thuis wonen	Middel (25%)	Meerkosten opname verpleeghuis t.o.v. thuis wonen met VPT
Gemeenten	Afspraken over inzet PIB	Betere ondersteuning voor mantelzorgers Continueren WMO ondersteuning cliënt door langer thuis wonen	Middel (25%)	Gem. kosten WMO bij doelgroep 75+
Partner in Balans Ilionx/Alzheimer Centrum Limburg	Doorontwikkeling PiB platform met nieuwe modules (content) en nieuwe functionaliteiten (technisch), training coaches	Opbrengst licenties Doorontwikkeling programma Wetenschappelijk onderzoek	Hoog (100%) - volledig toe te rekenen aan inzet PiB	Omzet o.b.v. licenties
				Voor uurtarieven gebruik referentieprijzen ZINL

Inbreng

De drie belangrijkste partijen die inbreng leveren bij Partner in Balans zijn:

- **De zorgaanbieder** die de inzet van de coaches binnen PiB verzorgen en ook de licentiekosten voor hun rekening nemen
- **De mantelzorger** die tijd investeert in Partner in Balans
- **Partner in Balans** investeert in de inhoudelijke en technische doorontwikkeling van het platform en ondersteunt de coaches.

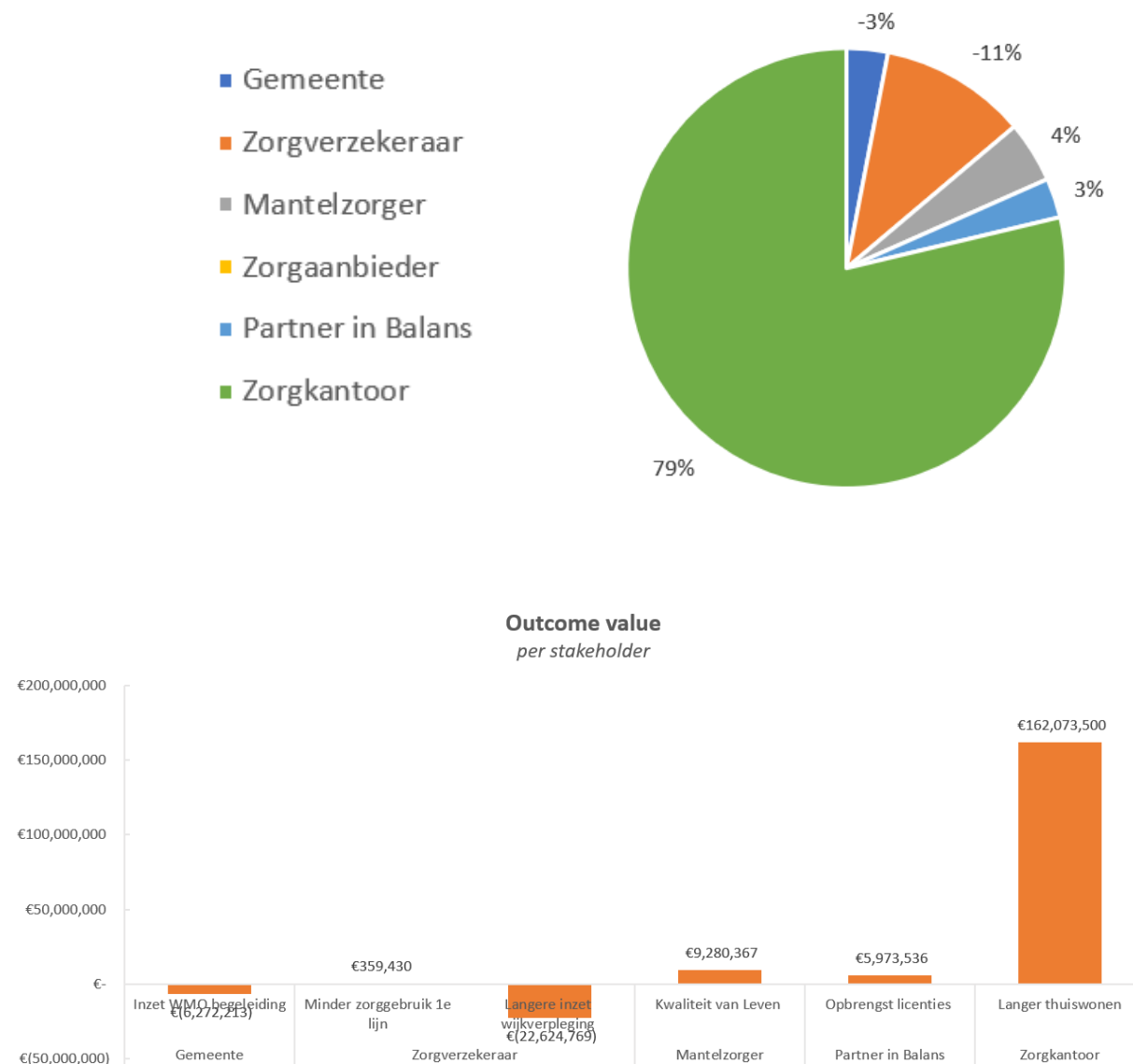
Belanghebbende	Inbreng	Beschrijving en kosten
Mantelzorger	Tijd	De mantelzorger investeert tijd in het gebruik van Partner in Balans; • Intake met coach: 1,5 uur • Gemiddeld aantal modules gevolgd binnen PiB: 4 • Aantal uur besteed per module: 3 uur Totale tijdsbesteding = 13,5 uur, gewaardeerd aan 15,42 euro per uur (referentieprijzen ZINL)
Zorgaanbieder	Tijd en geld	De zorgaanbieder investeert in de opleiding en inzet van de coaches en betaald licentiekosten voor het gebruik van Partner in Balans: • Opleiding coach: 3 uur (eenmalig per coach) • Inzet coach: 2 uur per module * 4 modules = 8 uur (per mantelzorger) • Licentiekosten Partner in Balans: 200 euro per mantelzorger per jaar Er is gerekend met een tarief van 80 euro/uur o.b.v. de referentieprijzen van ZINL.
Partner in Balans	Tijd en geld	Dit betreft: • Functionele en technische ondersteuning van gebruikers (klantenservice) • Inhoudelijke doorontwikkeling van het platform (uitbreiding van collecties en modules) • Coach trainingen en inhoudelijke ondersteuning van gebruikers • Technische doorontwikkeling van het platform De investeringen van Partner in Balans lopen op van €748.000 in jaar 1 naar €1,5 miljoen in jaar 5. In totaal betreft het 5,6 miljoen over een periode van 5 jaar.

Opbrengsten

De belangrijkste opbrengsten van Partner in Balans komen terecht bij het zorgkantoor. Door het langer thuis wonen wordt opname in een verpleeghuis uitgesteld. Voor het zorgkantoor een belangrijke opbrengst voor kostenbeheersing van de WLZ en het verlichten van de wachtlijsten voor opname in het verpleeghuis. Bij gemiddeld 4 maanden langer thuis wonen gaat het om een totale besparing van 162 miljoen euro.

Voor de mantelzorger is de opbrengst een toename van de kwaliteit van leven. Dit is een kwalitatieve waarde die niet direct naar een kostenbesparing te vertalen is. Tegelijkertijd is een langere volhoudtijd van mantelzorgers belangrijk om het beleid om mensen langer thuis te laten wonen te kunnen realiseren.

Voor de zorgverzekeraar en gemeente is nu een negatieve opbrengst meegenomen gebaseerd op 4 maanden langer thuis wonen. Tegelijkertijd zijn er ook aanwijzingen dat de inzet van PiB leidt tot afname van zorgkosten door de mantelzorger en diënt, zoals afname zorggebruik 1^e lijn, SEH en ziekenhuisopname. Deze opbrengsten zijn vooralsnog niet meegenomen in de SROI.

Belanghebbende	Opbrengst	Beschrijving
Mantelzorger	Toename kwaliteit van leven	Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat er een toename is in de kwaliteit van leven voor de mantelzorger, deze wordt uitgedrukt in een indicator genaamd QALY en deze heeft voor Partner in Balans een waarde van 0.035 per jaar. Voor de waardering van de QALY is een bedrag van 39.456 euro gebruikt (gebaseerd op referentiewaarde ZINL)
Zorgkantoor	Geld	Gemiddeld 4 maanden langer thuis wonen leidt tot een besparing van 21.566 euro per cliënt. Verschil tussen uitgaven WLZ instelling en thuiswonend voor mensen met dementie per jaar is 77.800-13.100 (bron: factsheet dementie 2021, Vektis).
Zorgverzekeraar	Tijd en geld (negatief)	De inzet van zorg vanuit de Zvw wordt met gemiddeld 4 maanden verlengd en leidt tot meerkosten van 3.366 euro per cliënt. Verschil tussen uitgaven ZVW thuiswonend en in instelling voor mensen met dementie per jaar is 11.800-1.700 (bron: factsheet dementie 2021, Vektis).
Gemeente	Geld (negatief)	De inzet van gemiddeld 4 maanden langere inzet van WMO ondersteuning bedragen 933 euro per cliënt. Gemiddelde aanspraak op WMO voorzieningen voor iemand van 75 jaar en ouder: € 2.800 per jaar. (BRON: monitor 'Zorg voor ouderen' 2018)
Partner in Balans	Licentie inkomsten	De licentie inkomsten zijn 200 euro per licentie, een licentie biedt toegang tot alle content op het platform voor een periode van 12 maanden.

Impact van aanname langer thuis wonen

De aanname voor het langer thuis wonen is afkomstig uit de workshops. Op basis van ervaringen met Partner in Balans is deze geschat op gemiddeld 4 maanden. Deze aanname zal in de toekomst verder moeten worden onderbouwd. Deze aanname bepaald het belangrijkste effect van deze SROI, namelijk de opbrengst van langer thuis wonen. Maar ook bij korter thuis wonen blijft de SROI-ratio positief. Het omslagpunt ligt bij de aanname dat cliënten gemiddeld 1 maand langer thuis wonen. De SROI-ratio is dan 1: elke geïnvesteerde euro levert één euro aan maatschappelijke waarde op.

'Partner in balans' handvatten om situatie voor partner makkelijker te maken

Door: Marieke Datum: 31 januari 2019 09:00 Laatste update: 30-01-2019 22:16

twitter facebook linkedin

"Je komt sneller tot de kern en kunt eerder moeilijke onderwerpen bespreken"

Ria, casemanager dementie

"Het heeft me geholpen om niet 'om te vallen' en sterker in mijn schoenen te staan zodat mijn vrouw ook langer thuis kon blijven wonen"

Frans, mantelzorger

"Ik ben me bewust geworden dat ik er zelf ook toe doe. De erkenning en feedback gaven me inzicht en het gevoel dat ik het aankan"

Ans, mantelzorger

Social Return On Investment (SROI) methodiek

- ❖ Internationaal gevalideerde methode om de economische en maatschappelijke waarde van een investering zichtbaar te maken.
- ❖ Maakt stakeholders en hun belang inzichtelijk
- ❖ Monetarisering van alle investeringen en opbrengsten
- ❖ Resultaat is SROI ratio met weging alle investeringen en opbrengsten
- ❖ Opbrengst proces: draagvlak en commitment stakeholders

Wanneer SROI inzetten?

"SROI houdt, meer dan andere methoden, rekening met de fragmentatie in de zorg of de ingewikkelde bekostiging die bijvoorbeeld investeringen ontmoedigt omdat de baten elders vallen".

Zorginstituut Nederland en Nictiz - Evaluatie van eHealth-technologie

*"De SROI methode biedt uitkomst als er niet gezocht wordt naar meer geld, maar naar meer dan geld."
"Vooral in complexe situaties, waarbij er zowel meerdere investerende als profiterende partijen zijn, komt de SROI tot zijn recht."*

TPC - Tijdschrift voor public governance audit & control

SROI principes

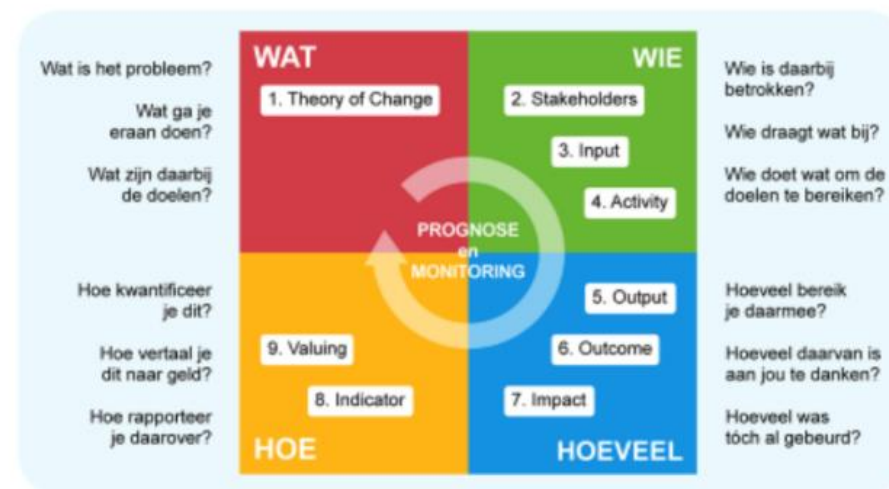
- Betrek de stakeholders
- Onderzoek en begrijp wat er zal veranderen
- Waardeer wat er toe doet
- Betrek alleen relevante en significante zaken
- Claim niet teveel
- Wees transparant
- Verifieer de aannames en resultaten

VitaValley

SROI methodiek

VitaValley

Grondslagen berekening

Referentieprijzen

Referentieprijzen, Zorginstituut NL, 2016

<https://www.zorginstituutnederland.nl/over-ons/publicaties/publicatie/2016/02/29/richtlijn-voor-het-uitvoeren-van-economische-evaluaties-in-de-gezondheidszorg>

	Referentieprijz 2014		Geïndexeerd voor 2021		Bron
Consumentenprijsindex verschil		99,4		109 9,6	CBS
<i>Cliënten, patiënten en mantelzorgers</i>	€	14,1	€	15,4	Zorginstituut NL
<i>Huisartszorg</i>					
Standaard consult	€	33	€	36,2 per consult van 10 minuten	Zorginstituut NL
Visite aan huis	€	50	€	54,8 per gemiddelde visite	Zorginstituut NL
Telefonisch contact	€	17	€	18,6 per gemiddeld contact	Zorginstituut NL
<i>Paramedische zorg</i>					
Fysiotherapie	€	33	€	36 per zitting van gemiddeld 30 minut	Zorginstituut NL
Ofentherapie	€	34	€	37 per zitting van gemiddeld 30 minut	Zorginstituut NL
Logopedie	€	30	€	33 per zitting van gemiddeld 30 minut	Zorginstituut NL
Ergotherapie	€	33	€	36 per zitting van gemiddeld 30 minut	Zorginstituut NL
<i>Medische zorg</i>					
Medisch specialist	€	81	€	89 per uur	Zorginstituut NL
<i>Thuiszorg</i>					
Huishoudelijke werkzaamheden (HH1)	€	20	€	22 per uur	Zorginstituut NL
Huishoudelijke ondersteuning (HH2)	€	23	€	25 per uur	Zorginstituut NL
Persoonlijke verzorging	€	50	€	55 per uur	Zorginstituut NL
Begeleiding	€	58	€	64 per uur	Zorginstituut NL
Verpleging	€	73	€	80 per uur	Zorginstituut NL
Behandeling	€	120	€	132 per uur	Zorginstituut NL

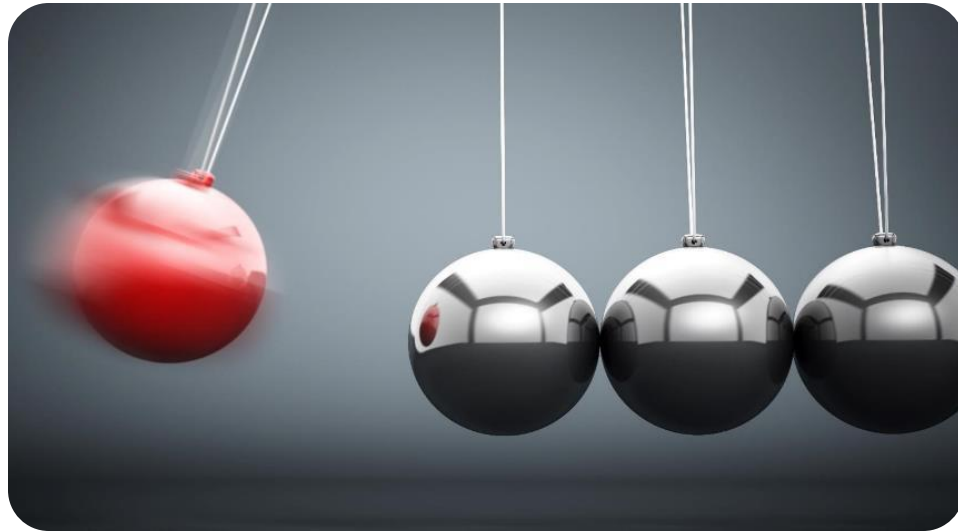
Grondslagen berekening

Referentieprijzen

Referentieprijzen, Zorginstituut NL, 2016

<https://www.zorginstituutnederland.nl/over-ons/publicaties/publicatie/2016/02/29/richtlijn-voor-het-uitvoeren-van-economische-evaluaties-in-de-gezondheidszorg>

	Referentieprijs 2014	Geïndexeerd voor 2021	Bron
Consumentenprijsindex verschil	99,4	109 9,6	CBS
Apotheken:			
Versterkker laag tarief (assistent)	€	40 per uur	Verkenning van de maatschappelijke kosten en baten van Digitaal Receptenverkeer,
Versterkker hoog tarief (apotheker)	€	80 per uur	
Overig			
Senior accounmanager / projectmanager / inkoper	€ 75	€ 82	
QALY	€ 36.000	€ 39.080	RIVM, Zorginstituut NL
Modaal salaris	€	36.500 per jaar	CPB 2020
Gemiddelde kosten uitkering	€	27.375 per jaar	CPB 2020
Kosten verzuim	€	250 kosten werkgever per dag	Arboned, 2019
Gemiddelde kosten Zvw	€	2.931 per Nederlander per jaar	Rijksbegroting 2020
Waarvan kosten farmacie	€	308 per Nederlander per jaar	CBS Statline, o.b.v. cijfers 2018
Waarvan kosten ziekenhuiszorg	€	1.521 per Nederlander per jaar	CBS Statline, o.b.v. cijfers 2019
Aantal werkbare uren per jaar (1,0 FTE)		1600 uur	

- Boots LM, de Vugt ME, Kempen GI, Verhey FR. Effectiveness of a Blended Care Self-Management Program for Caregivers of People With Early-Stage Dementia (Partner in Balance): Randomized Controlled Trial. J Med Internet Res. 2018 Jul 13;20(7):e10017. doi: 10.2196/10017.
- Boots LM, de Vugt ME, Smeets CM, Kempen GI, Verhey FR. Implementation of the Blended Care Self-Management Program for Caregivers of People With Early-Stage Dementia (Partner in Balance): Process Evaluation of a Randomized Controlled Trial. J Med Internet Res. 2017 Dec 19;19(12):e423. doi: 10.2196/jmir.7666.
- Christie HL, Boots LMM, Peetoom K, Tange HJ, Verhey FRJ, de Vugt ME. Developing a Plan for the Sustainable Implementation of an Electronic Health Intervention (Partner in Balance) to Support Caregivers of People With Dementia: Case Study. JMIR Aging. 2020 Jun 25;3(1):e18624. doi: 10.2196/18624.
- Bruinsma J, Peetoom K, Boots L, Daemen M, Verhey F, Bakker C, de Vugt M. Tailoring the web-based 'Partner in Balance' intervention to support spouses of persons with frontotemporal dementia. Internet Interv. 2021 Aug 10;26:100442. doi: 10.1016/j.invent.2021.100442.
- Bruinsma J, Peetoom K, Bakker C, Boots L, Millenaar J, Verhey F, de Vugt M. Tailoring and evaluating the web-based 'Partner in Balance' intervention for family caregivers of persons with young-onset dementia. Internet Interv. 2021 Apr 23;25:100390. doi: 10.1016/j.invent.2021.100390.
- Factsheet dementie vektis:
https://www.vektis.nl/uploads/Zorginzichten/FS%20Dementie/2021/Factsheet%20dementie_data_211223.xlsx

Literatuur (selectie)

- Ketelaar, P. en Ploeg, M. (2019) *Social Return on Investment Analyse Zelfzorg Ondersteund! Update 2018*
<https://zelfzorgondersteund.nl/wp-content/uploads/190520-Update-SROI-Zelfzorg-Ondersteund-2018-Rapportage-Definitief.pdf>
- Pomp, M. et al. (2014) *Op weg naar maatschappelijke kosten-batenanalyses voor preventie en zorg : Themarapport Volksgezondheid Toekomst Verkenning, RIVM*
<https://www.rivm.nl/publicaties/op-weg-naar-maatschappelijke-kosten-batenanalyses-voor-preventie-en-zorg-themarapport>
- Zorginstituut Nederland. (2015) *Richtlijn voor het uitvoeren van economische evaluaties in de gezondheidszorg*
<https://www.zorginstituutnederland.nl/over-ons/publicaties/publicatie/2016/02/29/richtlijn-voor-het-uitvoeren-van-economische-evaluaties-in-de-gezondheidszorg>